

tíðindablaðið
sosialurin

Telefon 118 20
Argjavegur 26, 3800 Argir
Postsmoga 76, 3800 Tórshavn

Útgevandi: P/f Sosialurin ©
Ábyrgdarblaðstjóri: Jan Müller
Fyrirtaksstjóri: Krisjan Dahl
Blaðfólk: Høgni Djurhuus
Randi Jacobsen
Tórfinn Smith
Ljósmyndari: Kalmar Lindenskov
Uppseting: P/f Sosialurin
Prent: P/f Pressan 1981

Umhvørvi og dálking — aling og góðska

NÓGV hevur verið tosað og skrivað um spurningarnar umhvørvi og dálking og aling og góðsku hesa seinastu tíðina. Niðurstøðurnar á Útróðrarstevnuni í Klaksvík, á Fiskivinnutíðinginum í Havn og nú eisini á skeiði um aling, sum varð fyriskipað í Útvarpshúsinum, bera allar á sama borð: vit eiga at foredla fisk okkara sum mest, soleiðis, at vit kunnu fáa besta prísir fyri hann. Men fyrri at kunna tosa um hægri prís, so er altavgerandi, at góðskan er í lagi.

TAÐ skuldi tí verið náttúrligt her at staðfest, at ein fyrirteytin fyrri rættu góðskuni, tá talan er um fiskivinnu og fiskaaling, er, at umhvørvið er reint. Hetta hevur ikki verið nakar stórvægis trupulleiki higartil, men nú m.a. alingin er vordin týðandi táttur í vinnulívinum og verður útbýgt munandi sum frálíður, so er umráðandi, at myndugleikar okkara gera sær greitt, at hvønn hátt vit best fyrirbyggja dálking.

TÁ danska kongaliga umhvørvisskipanin í vár varð samtykt av lögtinginum var hetta treytað av, at uppskot um føroyska umhvørvið skuldi vera tinginum í hendi í seinasta lagi áðrenn ólav-søkutingsetan var av.

VIT biða nú í spenningi, hvat verður av hesi lóggávu. Men um somu tíð skulu vit gera vart við, hvussu stóran týðning tað hevur, at henda lóggáva onkursvegna verður tengd saman við ta lóggávu, sum Aliráðið hevur fingið til uppgávu at gera uppskot um viðvíkjandi alingini í Føroyum.

SJÁLVANDI fevnir ein generell umhvørvislóggáva um nógv annað enn fiskaalingina. Men kanska júst á hesum øki er avgerandi neyðugt við eina lóggávu, sum tryggjar vinnuni móti dálking og sum somuleiðis tryggjar øðrum virkseimi móti dálking frá alivinnuni. Tað hevði tí verið

oddagrein

áhugavert, um vit sóu umrøddu lógarverk sum partar av somu sök m.a. við tí fyrri eygað at tryggja útflutningi okkara eina reina og ódálkaða ráveru, sum kann fáa tann besta prís.

Í SEINASTA nummarinum av Búnaðarblaðnum verður nomið við hesar álvarsspurningar. Her verður víst á, at tað hevur skund, at vit fáa eina umhvørvislógávu, tí dálkingin vindur upp á seg og um somu tíð økjast krøvini til góðsku á okkara fiski. Í oddagreinini í blaðnum verður m.a. víst á tey krøv, sum nútíðin setur til góðsku, heilsufrøði og heilsulag, soleiðis at uttan eina tíðarhóskandi føroyska umhvørvislóg hava vit ongar møguleikar at virka í einum so framkomnum samfelag, sum vit nú einaferð búgva í.

VIT kunnu fult og heilt taka undir við nevndu oddagrein í Búnaðarblaðnum og vóna somuleiðis, at lóggávan, sum verjir umhvørvið og tryggjar eitt nú alivinnuni liviliga umstøður, sær dagsins ljós innan ikki ov langa tíð.

ALT tos um hægri prísir og betri góðsku er burturvið, hava vit ikki tryggjað umhvørvi okkara við eina lóggávu, sum skal forða fyri dálking. Tað verður tí áhugavert at síggja, hvat Aliráðið fer at koma fram til, nú tað skal undir at fyrreika uppskot til alilóggávu og harvið eisini spurningar, sum viðvíkja dálking.

TAÐ er at fegnast um, at okkara myndugleikar nú hava sæð týðningin av arbeiðinum hjá eitt nú Heilsufrøðiliga Starvsstovni, tí m.a. júst hesin stovnur skal tryggja, at komandi lóggáva um dálking og umhvørvi verður fylgd.

jæmú

Ítróttur er ikki bert fótbólur

Áðrenn verandi býráðs-meiriluti kom framat, fyriløgu fullfíggiðar atlanir um at gera tennis-vøllin í Gundadali lidnan.

Vøllurin er planeraður, fundament gjørt og hegn varð sett upp kring vøllin. Men síðani tá hevur einki

verið gjørt.

Vit eru nógv í Havn sum kundu hugsað okkum at spælt tennis, men her er eingin møguleiki.

Tað er harmiligt, at vøllurin kom so langt, og tó so stutt. Eftir okkara tykki vantar bert at koyra

asfalt á, men sum tað skilst — hetta hevur borgarstjórin Poul Michelsen, sum er altvaldandi í býnum, ongan áhuga fyri. Fyri hann er ítróttur bert fótbólur.

Tennisáhugaður

Munur á religion og sekt

Hóast vanliga samanvevning, er munurin á hugtøkunum »religion» og »sekt» stórir.

Religion er skipan við andligum og samfelagsligum lærisetningum og meginreglum, grundað av Profeti, sum sigur seg vera sendiboð Guds.

Sekt er fylking, samd um ávisar tulkningar av læru Profetsins, sostatt innan einhøvja religion.

Religion er fyrri neyðini, skulu vit hava vón um andliga menning. Tað er greitt, um vit bara fata eitt lítið sindur av orðum Buddha, Jesusar, o. s. fr., at tey so avgjort eru til okkara besta, samsvarandi sonnu tilbiðjandi náttúru okkara. Tað er ógjørligt at mynda sær, hvussu skilið hevði verið millum manna, um eingin Profetur var. Vit høvdu verið at rokna langt niðan fyri djórini.

Profetarnir, ið frá fyrndini eru komnir fram við skiftandi tíðarmillum-bilum, eru á nógv hægri støði enn vanligar menniskjur. Umboðandi vilja Skaparans kenna Teir fullvegis til tann menniskjuleiga veruleikan og viður-

skiftini knýtt at honum. Sambært tí, ið samtidini og næstu eftirtíð tørvast, stovnstetir Manifestaionin »nýggja» religion, t.d. endurskoðar nakrar lógir hjá tí frammanundan. Á henda hátt heldur røðin endaleyst fram, og tann seinasti í henni er nú Bahá'ú'lláh, stovnarin av Bahá'í Trúnni, miðskeiðis síðstu öld í Iran.

Læran um kærleika til Gud og medmenniskjur er felagshornasteinur hjá øllum hesum Lærum. Hverja ferð, Ein er komin, hevur Hann birt nýggjar vónir og sýnt hinar himmalsku eginleikar, ið kunnu alast í menniskjuni. Men sum öldirnir renna, kámost glæman frá tí broyting og upplýfting hjarta og salanna, opinbering hevði við sær í fyrstani. Klandur og stríð verður burtur, og spjalding kemur í, ikki minst teimum tulkningum, fólk ger av orðinum, fyrri at takka. Eisini er valds-hugur uppi viðhvørt.

Sekterisma er sum kent úrslit av hesum alstórum trupulleiki, spillandi m.a. samanhold og semju. Hyggjast kann runt og

spyrjast og kannast, hvat starvsemi hon fremur sálraliga eins væl og samfelagsliga. Eitt eyðkenni sektanna er persónsdyrk-an, meira ella minni tilvitað ella ótilvitað. Tær eru sera ymiskar: onkur er t.d. merkt av steindeyðari bókstavatrúgv og kulda, onkur øvugt av kenslubornum ørvitistosi og ósing, onkur av at kalla heilt eiðasørum stírvni og óttafullum mentunnarfiggindskapi, onkur heldur av syndatýngdari og noktandi fundamenta-lismu. Og fanatiskur fákunnleiki er mangan týðiligur...

Sektir grava burtur-undan øllum religionunum — uttan Bahá'í, sum umframt sektloysi eitt nú hevur til endamáls at sameina hinar við at visa á, at tær í roynd og veru eru ein æviga framhaldandi Trúgv, ið vit hava til tessar at bota um livið og fyrreika okkum til tað tíðar- og staðleysa ríki andans handan grønu torvu.

Búi Tyril

Máloyðilegging

Sum øll skilafólk vita, skulu øll bygðanøvn skrivast í hvørjumfalli, tá skrivað verður uttan á brev o.t., rætt sum sagt hevur verið frá áraldstíð. T.d. eitur ein av bygðum okkara Sandur, ein eitur Dalur, Skarvanes, Hov, Fuglafjørður o.s.fr. Hetta er sum vit vita í hvørfalli.

Men tá skrivast skal adressa, so má og skal skrivast, sum sagt hevur verið, at maður ella kvinna býr á Sandi, í Dali, á Skarvanesi, í Hovi, í Fuglafirði o.s.fr., tá brúka vit hvørjumfallið. Hetta vita øll, men tað, at eg haldi meg verða noyddan at taka til pennin, kemur av tí, at ein skilamaður segði mær rætt nú, at

hann, ið situr á almennum stovni, hevur fingið boð um, frá hægsta stað, at hann skal einans nýta hvørfall, tá hann skrivur adressur, t.v.s. at teir stóru norðuri í Havn sita og geva boð um, at málið skal oyðileggjast.

Tí tað er rætt, sum Høgni Djurhuus segði herfyri, at um eitt -ð- var gloymt ella kanska var í meira lagi, bilar ikki, men tá bendingin er avløgð, so er einki føroyskt mál eftir, einans ein úsallig keipumynd av tí vakra máli, vit hava arvað frá forfedrunum, teim, ið ongantíð høvdu lært at skriva, men kortini dugdu tað til fullar.

Her er nakað at fáa rættað hjá okkara málmonnum, og tað í bræði.

Viggo Dalsgaard

Vit fara at biðja Viggo Dalsgaard um umbering fyrri ósketni okkara viðvíkjandi lesarabrævi hansara. Vit endurprenta brævið her.

Blaðetj.